דהא עצים ואבנים בעלמא לא מטמאו והכא מטמאו ורבי אמר אצטריך דאי כתב רחמנא וביום הראות בו הוה אמינא לדבר מצוה אין לדבר הרשות לא כתב רחמנא וצוה הכהן ואי כתב רחמנא וצוה הכהן הוה אמינא הני אין דלאו טומאה דגופיה אבל טומאה דגופיה אימא מיחזא חזיא ליה צריכא אמר מר יש יום שאתה רואה בו ויש יום שאי אתה רואה בו מאי משמע אמר אביי א"כ ליכתוב רחמנא ביום מאי וביום שמע מינה יש יום שאתה רואה בו ויש יום שאי אתה רואה בו רבא אמר כולה קרא יתירא הוא דא"כ לכתוב רחמנא ובהראות מאי וביום שמע מינה יש יום שאתה רואה בו ויש יום שאי אתה רואה בו ואביי ההוא מיבעי ליה [א]ביום ולא בלילה ורבא ביום ולא בלילה מנא ליה נפקא ליה [1]מלכל מראה עיני הכהן ואביי ההוא מיבעי ליה [ב]למעוטי סומא באחת מעיניו ורבא נמי מיבעי ליה להכי אין הכי נמי ואלא ביום ולא בלילה מנא ליה נפקא ליה [2]מכנגע נראה לי בבית לי ולא לאורי ואביי אי מהתם הוה אמינא הני מילי טומאה דלאו דגופיה אבל טומאה דגופיה אפילו לאורו נמי קא משמע לן: **מתני'** ועוד אמר ר' מאיר מלקט אדם עצמות אביו ואמו מפני ששמחה היא לו ר' יוסי אומר [ג]אבל הוא לו [ד]לא יעורר אדם על מתו ולא יספידנו קודם לרגל שלשים יום: **גמ'** ורמינהו [ה]המלקט עצמות אביו ואמו הרי זה מתאבל עליהם כל היום ולערב אין מתאבל עליהן ואמר רב חסדא [ו]אפילו צרורין לו בסדינו אמר אביי אימא מפני ששמחת הרגל עליו: ולא יעורר על מתו: מאי לא יערער על מתו אמר רב כד הדר ספדנא במערבא אמרי יבכון עמיה כל מרירי ליבא: קודם הרגל שלשים יום: מאי שנא שלשים יום אמר רב כהנא [ז]אמר רב יהודה אמר רב מעשה באדם אחד שכינס מעות לעלות לרגל ובא ספדן ועמד על פתח ביתו ונטלתן אשתו ונתנתן לו ונמנע ולא עלה באותה שעה אמרו לא יעורר על מתו ולא יספידנו קודם לרגל שלשים יום ושמואל אמר

לפי

דהא עצים. פשוטי כלי עץ לא מקבלי טומאה: **ורבי אמר אצטריך.** כלומר אע"ג דיליף טומאה דגופיה מטומאה דלאו גופיה לדבר הרשות מצוה הכהן אצטריך ביום הראות בו: **אבל טומאה דגופיה אימא לא.** דלא יליף טומאה דגופיה מטומאה דלאו גופיה לדבר הרשות מצוה הכהן דהוה אמינא חידוש הוא קמ"ל וביום הראות דהיינו טומאה דגופיה דממתינין לו לדבר מצוה והואיל ואשכחן דממתינין לו לטומאה דגופיה מיהא לדבר מצוה אית ליה נמי כח למילף מצוה הכהן דממתינין לטומאה דגופיה לדבר הרשות נמי אף על גב דחידוש הוא: **כולה קרא יתירא.** כלומר כולה תיבה דביום הראות קרא יתירא: **מראה עיני הכהן.** משמע ביום שיכול לראות: **לי ולא לאורי.** שאין צריך לאור הנר דהיינו ביום ובההוא שעתא נמי וכא הכהן אלמא דאין רואין אלא ביום: **קמ"ל.** וביום הראות בו דבו היינו טומאה דגופיה: **מתני' מלקט אדם עצמות אביו ואמו.** ומוליכן למקום אחר לקוברן בקברות אבותם: **מפני ששמחה היא לו.** שקוברן בקברי אבותיו ולא מצטער במועד: **ר' יוסי אומר.** לא ילקט מפני שאבל הוא לו: **לא יערער על מתו.** אם מת לו מת חדש או חדשים קודם המועד. לא יערער מפרש בגמ' כד הדר ספדנא במערבא כלומר שלא ישכור ספדן לחזור על קרוביו לומר בכו עמי כל מרי נפש: **לא יספידנו.** שאם מת לו מת בתוך שלשים יום לפני הרגל לא ישכור ספדן להספידו ושלשים יום אתרוייהו קאי וטעמא דשלשים יום מפרש בגמ': **גמ' הרי הוא מתאבל עליהן.** וקשיא לרבי מאיר דאמר מפני ששמחה היא לו: **אפילו צרורין בסדינו.** שאינו מלקטן ואינו רואה אותן הרי זה מתאבל כל זמן שלא נקברו: **מפני ששמחת הרגל עליו.** כלומר הרבה הוא עוסק בשמחת הרגל ואינו מצטער במלקט עצמות אביו ואמו: **יבכון עמיה.** (אפילו) הכי אסור למימר במועד היינו לא יעורר על מתו: **אמר רב (נחמן) מעשה כו'.** כלומר שהיו לו מעות מזומנין לצורך לעלות לרגל ונתנתן אשתו להספדנים ונמנע מלעלות לרגל:

לפי

דהא עצים ואבנים לא מטמאו. ואפ"ה מטמאו כאן עצים ואבנים לאו דוקא דהא תנן במסכת נגעים (פי"ב מ"ה) לרבי יהודה אפילו חבילי קש וחבילי תבן וא"כ צריך לומר א) דרבי נמי מודה לר' יהודה וכן משמע מדלא מסיק דרבי סבר לה כר' שמעון דפליג התם:

מאי וביום יש יום שאתה רואה. משמע לאביי דר' יהודה דריש ו"ו וכן פ"ק דסנהדרין (דף יד. ושם) גבי ושופטיך ופ' אלו מגלחות (כ"מ דף כ.) גבי ומלאת וקשה איהו גופיה לא דריש ו"ו דואם המר ימיר בפ"ק דתמורה (דף ב:) ובסוף פרק טרף בקלפי (יומא ד' מה.) גבי והאש ושמא דריש ליה לדרשה אחרינא מיהו הכא קשה טפי כיון דר' יהודה דריש ו"ו מאי טעמא לא אמר רבא דהכא נמי דריש ו"ו למה חולק על אביי היה לו להזכירה ושמא רבא קאמר אפילו לא דריש ר' יהודה ו"ו הכא להאי דרשה יש לישבה ג):

נפקא ליה מכנגע נראה לי ולא לאורי. תימה דהא לעיל אמר רבא לר' יהודה חידוש הוא ולא גמרינן מיניה ב) ולפירוש שפירש דרבי יהודה לטעמיה דמצריך ופינו בעצים ובאבנים ניחא דלענין פינו דוקא חידוש ועי"ל כיון דלאורו (א) אינו יכול לראות בלא נר א"כ פוסל מטעם ראיה יש לנו ללמוד הימנו כיון דחזינן דבעלמא נמי אשכחנא קפידא בראיה טפי מעולי רגלים ד) דבעינן שתי עינים ובעינן נמי שלא יהא יום המעונן ותימה דהכא משמע דרבא ממעט לילה מהאי קרא ובפ' אחד דיני ממונות (סנהדרין ד' לד: ושם) מייתי קרא וביום הראות בו והיינו כאביי (ב) וי"ל דאורחיה דהש"ס ט) לאתויי דרשות הפשוטים יותר ושמא אי לא כתב כנגע נראה לי הוה מוקמינן וביום הראות למעוטי לילה וכן בפ"ב דמגילה (דף כ.) ולא מוהלין אלא ביום דריש התם מביום השמיני ביום ולא בלילה ובפ' ר' אליעזר דמילה (שבת קלג. ושם) דריש מיניה ביום אפילו בשבת ומבן שמונת ימים דרשינן ימים ולא לילות ובפ' ו) החובל (ב"ק דף פז.) מייתי שבח נעורים לאביה מבנעוריה בית אביה ובריש פ"ק דקדושין (דף ג:) מוקי לה בהפרת נדרים דוקא ושבח נעורים נפקי מוכי ימכור וגו' וכן בפ' קמא דקדושין (ג: יד.) מייתי ספר כורתה ולא דבר אחר כורתה מספר כריתות ובפרק [המביא גט] (גיטין דף כא:) מפקי לה רבנן מוכתב לה ° וספר כריתות אצטריך לדרשה אחרינא ומיהו תימה היאך נוכל ליישב הסוגיא דפרק אחד דיני ממונות (סנהדרין דף לד:) אליבא דרבא דמייתי לה התם למיגמר דין ביום מנגעים ובשלמא אי מייתי מוביום הראות בו מצינו לאוקמי בגמר דין אלא כנגע ג] נראה לי היינו תחילת דין (ג) ואביי דאמר אי מהתם הני מילי דטומאה לאו דגופיה ז)וקיימא פירכא דלעיל דמגופיה דלית ליה לאביי משמעות דורשין איכא בינייהו דמשמע דרבי יהודה לא דריש מופיע הוה דריש ליה נמי שפיר ואצטריך וביום הראות ע"כ נראה לי דה"פ לעיל משמעות דורשין איכא בינייהו רבי סבר דביום הראות אצטריך לדרשה אחרינא דביום ולא בלילה כדפרישית נמי לעיל ורבי יהודה סבר דתרוייהו דרשינן ואיצטריך לתרי קראי כי היכי דלית ליה לרבי דמופיע ה"א טומאה דלאו גופיה קמ"ל וביום ומביום לא שמעינן אלא לדבר מצוה קמ"ל ופינו ולפי זה לכ"ע ממתינין לדבר הרשות דהא תרוייהו דרשי ופינו כדפרישית ד] ומלתא דאתיא מק"ו טרח וכתב לה קרא דהיינו דבר מצוה וקשה קצת אליבא דרבי יהודה שמה שיש בתוכה חידוש אין ללמוד הימנו קולא דקאמר משום דחידוש הוא דהא עצים ואבנים לא מטמאו אין ללמוד ממנה אלא דכוותיה אמרינן פרק כל הבשר (חולין ד' קח. ושם) בשר בחלב חידוש הוא ופירש רבינו יעקב דאי תרי ליה כולי יומא בחלבא שרי וכי מבשל ליה אסור והחידוש אינו מן האיסור דבהדי הדדי אסור והאי למודיה והאי למודיה שרי דהא כלאים נמי כל חדא שרי ובהצטרפות אסירי כדמסיק בפ' אלו עוברין (פסחים דף מד:) א] משמע כשהאיסור חידוש אין ללמוד ממנו קולא מהאי טעמא היה מיישב רבינו יצחק בר אברהם ההיא דעדים זוממין דחידוש הוא:ה) **ורמינהו** המלקט כו'. במס' שמחות (פרק יב ע"ש) והוה מצי לשנויי הא מני ר' יוסי היא דאמר במשנה אבל הוא לו: **ולערב** אינו מתאבל ואמר רב חסדא. כלא דרב [illegible] הקשה היטב אלא כך רגילות הש"ס אגב גררא להביא פירוש הברייתא דאפילו צרורין לו בסדינו אינו מתאבל לערב ויש מפרשים דארישא קאי אפילו צרורין לו בסדינו כמה ימים צריך להתאבל כל זמן שרואה אותן ופי' קמא ניחא טפי אבל לא שייך הכא כל כך לפירוש ראשון דהא מסיפא אינו מתאבל לערב לא מצי להקשות על המשנה כי אם מרישא וצריך לומר דמייתי סיפא אגב גררא והא דרב חסדא אגב גררא נגררא:

דקא

עין משפט נר מצוה

ע א מיי' פ"ט מהלכות טומאת צרעת הלכה ו סמג עשין רלד:

עא ב מיי' שם הל' ה:

עב ג מיי' פ"א מהל' אבל הלכה ג סמג לאוין עה ועשין דרבנן ב טוש"ע יו"ד סי' תג סעיף ד:

עג ד מיי' שם הלכה ו ופ"ז מהלכות יו"ט הלכה כד סמג לאוין עה טוש"ע א"ח סי' תקמז סעיף ג וטוש"ע יו"ד סי' שמו סעיף א:

עד ה ו מיי' פי"ג מהל' אבל הלכה ח טור ש"ע יו"ד סי' תג סעיף א:

◆

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה נפקא כו' ועוד י"ל כיון דלאורו לא אינו אלא משום דאינו יכול לראות בלא נר כו' קפידא בראיה כגון עולי רגלים: (ב) בא"ד וי"ל דאורחיה דהש"ס כו'. נ"ב וכה"ג כתבו התוס' במסכת סוכה בדף כד ובדף ל ע"ש: (ג) בא"ד היינו תחלת דין הס"ד ואח"כ מה"ד ואביי אי מהתם ה"א הני מילי טומאה דלאו דגופי' וקשה דלעיל משמע דלא ס"ל פירכא דמגופיה דלית ליה לאביי כו' דמשמע דר' יהודה דלא דריש מופיע הוה דריש ליה נמי שפיר אלא דאיצטריך לחבילי קש וחבילי עצים לכך דריש וביום הראות כו' דמופיע ה"א ה"מ טומאה דלאו כו' הימנו קולא דקאמר הכא חידוש הוא כו' ממנה אלא דכוותיה דהכי אמרינן פ' כל הבשר כו' ופירש רבינו יעקב דזהו חידושו דאי תרי ליה. נ"ב שם בדף קח קאמר בהדיא דבשר בחלב חידוש הוא ופירש בקונטרס דחידושו דשניהם אין היתר זה לבדו וזה לבדו וכשנתערבו נאסרין ובתוס' הקשו עליו דטעם זה לא יתכן דבפרק אלו עוברין דף מד ובפ' ג' מינים דף לח קאמר בהדיא דאין זה חידושו דהא כלאים נמי הכי הוה אלא והו חידושו דאי תרו כו':

◆

רבינו חננאל

דהא עצים ואבנים בכולי עלמא לא מיטמו והכא מיטמו בנגעים, הלכך חדוש הוא ומחדושא לא גמרינן ופשוטה היא. ועוד אמר ר' מאיר מלקט אדם עצמות אביו ואמו במועד. [illegible] אוקמא מפני ששמחת הרגל עליו [illegible] מתאבל עליהן [illegible] הימים [illegible] המלקט עצמות [illegible] מתאבל עליהן כל היום ולערב אינו מתאבל עליהן. אמר רב חסדא ואפילו צרורין [illegible] ירושלמי תני [illegible] ליקוט [illegible] משום [illegible] ר' יוסי [illegible] נעורים אין בהן משום ליקוט אלא אם נכן מעבירין, אותן באפקריסין ממקום למקום. ר' מנא הורה [illegible] הלל לקרוע ולהתאבל, כר' אחא דאמר יש ליקוט עצמות בארון של עץ, והורה לו שלא להטמאות, כר' יוסי דאמר אין ליקוט עצמות בארון ואפי' של עץ. תני ליקוט עצמות אין אומרים עליהן קינים ונהי. ואין אומרין עליהן ברכת אבלים ולא תנחומי אבלים. ואלו הן ברכת אבלים שאומריה בבית הכנסת, ותנחומי אבלים שאומרים בשורה. תני אבל אומרים עליהן דברים, רבנן דקיסרי אמרי (רבנן) [דברין] קילוסין. ולא יעורר על מתו. איזהו עירעור מזכירו בין המתים. הספד מספידו בפני עצמו. תני אשר לא העורר על לווייתה במועד, שנאמר העתידים עורר לויתן. קודם לרגל שלשים יום. דאמר רב מעשה באחד שקבץ מעות לרגל בא ספדן ועמד על פתח ביתו, נטלן ונתנן לו ונמנע לעלות לרגל התקינו שלא יעורר כו'.

מסורת הש"ס

א) שמחות פי"ב, ב) [כהרש"א וב"י איתא ואמרי לה כו'], ג) [וע"ע תוספות מנחות נא: ד"ה ו"ו ותוספות סנהדרין יד. ד"ה ויצא], ד) [כדאיתא ר"פ חגיגה], ה) [וכ"כ תוספות מגילה כ. ובסנהדרין לד: בד"ה דכתי' ובזבחים קיז. ד"ה והתורה], ו) [בגמ' שם לא מייתי שום קרא ערש"י שם ותוספות], ז) וקיימא פירכא דלעיל דמגופי' ואיצטריך וביום הראות והא אית ליה לאביי משמעות כו' עד לא דריש ומופיע הוי דריש ליה נמי שפיר ע"כ נראה לי כצ"ל וכ"ה בחלופי גרסאות, ח) [וע"ע תוס' סנהדרין כ. ד"ה אין לך].

◆

תורה אור השלם

1. וְאִם פָּרוֹחַ תִּפְרַח הַצָּרַעַת בָּעוֹר וְכִסְּתָה הַצָּרַעַת אֵת כָּל עוֹר הַנֶּגַע מֵרֹאשׁוֹ וְעַד רַגְלָיו לְכָל מַרְאֵה עֵינֵי הַכֹּהֵן:
ויקרא יג יב

2. וּבָא אֲשֶׁר לוֹ הַבַּיִת וְהִגִּיד לַכֹּהֵן לֵאמֹר כְּנֶגַע נִרְאָה לִי בַּבָּיִת:
ויקרא יד לה

◆

גליון הש"ס

תוס' ד"ה נפקא ליה וכו' וספר כריתות איצטריך לדרשה אחרינא. וע"ע תוס' זבחים דף קיז ע"א ד"ה והתורה וכריתות דף טו ע"א תוס' ד"ה ערות:

◆

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] תוס' ד"ה דהא וכו' דרבי נמי מודה לר' יהודה. נ"ב עי' בהמ"ל פי"ד מהלכות טומאת צרעת הלכה ד ודוק: ב] ד"ה נפקא לי' וכו' ולפי' שפי' דר"י לטעמיה דמצריך ופינו בעצים ובאבנים ניחא. נ"ב עיין בהמ"ל הנ"ל: ג] בא"ד נ"ל היינו תחלת דין. נ"ב כאן הס"ד ואח"כ מתחיל הדיבור ואביי וכו'. וכ"כ בכן שמע שלמה פ' תזריע ועי' בקרבן אהרן דף קלא ריש ע"ב: ד] בא"ד ומלתא דאתי' מק"ו טרח וכתב לה קרא. נ"ב כוונת דבריהם כמ"ש לעיל עפ"י דלא היה צריך קרא דוביום הראות וגו' לכתוב משמעותו לדבר מצוה רק הו"ל לפרש להדי' דבר הרשות דגופי' ולק"מ קו' מהרש"א בזה על התוס' ודו"ק כי משמעות קרא דביום משמע להדי' לדבר מצוה וכמ"ש תוס' לעיל ד"ה דבר הרשות כו':

◆

הגהות מהר"י לנדא

א] תוס' ד"ה נפקא לי' וכו' משמע כשהאיסור חידוש אין ללמוד ממנו קולא. נ"ל כשההיתר חידוש אין ללמוד ממנו איסור ועי' בתוס' סנהדרין טו ע"א בד"ה ואין לך וכו'. ועי' בנודע ביהודה תנינא בהשמטות לסי' ל"ז בחלק יו"ד:

ה) נ"ל אמר אביי אימא מפני וכו'.